

U "Glasu Istre" od 26. siječnja 2013. godine, na stranici 15., objavljen je izvještaj sa tiskovne konferencije predstavnika Grada Rovinja pod naslovom "Rovinj dužan Nezavisnoj listi 1,8 milijuna kuna: Županijski sud presudio u korist Bruna Poropata: Grad ide do Vrhovnog suda" kojeg potpisuje Nina Orlović Radić. O čemu se radi? Kronološki i ukratko rečeno radi se o sljedećem: -Hrvatski sabor, na sjednici 6. travnja 2001. godine, donio je Zakon o izmjenama Zakona o političkim strankama ("Narodne novine" broj 36. od 20.04.2001.), kojim su među inim izmjenjene/propisane i odredbe o financiranju političkih stranaka, te su iste glasile, citiramo: **Članak 6.**

Članak 19. mijenja se i glasi:

»Dio sredstava za rad političkih stranaka koji se osigurava u državnom proračunu za iduću proračunsku godinu iznosi 0,056% sredstava tekućih izdataka proračuna iz prethodne godine. Sredstva iz stavka 1. ovoga članka raspoređuju se političkim strankama koje imaju najmanje jednog zastupnika u Hrvatskom saboru.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora donosi odluku o raspoređivanju sredstava iz stavka 1. ovoga članka za svaku godinu, kojom utvrđuje jednaki iznos sredstava za svakog zastupnika u Hrvatskom saboru tako da pojedinoj političkoj stranci pripadaju sredstva razmjerno broju njenih zastupnika.

Za svakog izabranog zastupnika podzastupljenog spola političkim strankama pripada i pravo na naknadu u visini od 10% iznosa predviđenog po svakom zastupniku, a određenog stavkom 3. ovoga članka.

Raspoređena sredstva prema stavku 3. i 4. ovoga članka doznaju se na središnji račun političke stranke tromjesečno u jednakim iznosima.«

Članak 7.

Odredbe članka 19. ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju se i na izbor članova predstavničkih tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

-na lokalnim izborima održanim 2001. godine, Nezavisna gradska lista sa nositeljem Brunom Poropatom osvojila je 5 mandata u Gradskom vijeću;

-na temelju tadašnjeg Zakona o političkim strankama ("Narodne novine" broj 76/93., 111/96., 164/98. i 36/01.), Gradsko vijeće Grada Rovinja je 6. rujna 2001. godine donijelo Odluku o financiranju političkih stranaka, kojom je osigurana sredstva za tu namjenu rasporedilo političkim strankama (koje su imale najmanje jednog vijećnika i to razmjerno broju njihovih vijećnika, doznajući pripadajuća sredstva na središnje račune političkih stranaka tromjesečno u jednakim iznosima);

-nositelj Nezavisne gradske liste, Bruno Poropat, podnio je 12. kolovoza 2004. godine tužbu protiv Grada Rovinja u kojoj je zahtijevao financiranje svoga rada, iako nije predstavljao političku stranku i usprkos tome što Zakon o političkim strankama nije propisivao financiranje nezavisnih vijećnika i listi;

-Općinski sud u Rovinju, 21. prosinca 2004. godine, odbio je tužbu Bruna Poropata zbog stvarne nenadležnosti;

-Bruno Poropat uložio je žalbu na to rješenje Županijskom sudu u Puli, koji je 5. siječnja 2007. godine vratio predmet na ponovno suđenje Općinskom sudu u Rovinju;

-na lokalnim izborima održanim 2005. godine, Nezavisna lista Bruna Poropata osvojila je 3 vijećnička mjesta u Gradskome vijeću;

-u prosincu 2006. godine Hrvatski sabor donio je (napokon) Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata ("Narodne novine" broj 1. od 02.01.2007.), kojim je financiranje političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata prvi puta regulirano kao cjeloviti

problem;

- u skladu sa odredbama novog Zakona, Gradsko je vijeće, na sjednici održanoj 22. ožujka 2007. godine, donijelo Odluku o financiranju političkih stranaka i nezavisnih listi iz proračuna Grada Rovinja, te od tada uredno uplaćuje sredstva i svim nezavisnim listama i kandidatima;
- Općinski sud u Rovinju donio je prvostupanjsku presudu 11. ožujka 2008. godine, kojom se u cijelosti odbija tužbeni zahtjev Bruna Poropata;
- no, on je uložio žalbu Županijskom sudu, a predmet je dobio isti sudac izvjestitelj kao i prvi puta, koji je uvažio žalbu Bruna Poropata, ukinuo presudu Općinskog suda u Rovinju i vratio predmet na ponovno suđenje;
- na lokalnim izborima održanim 2009. godine, Nezavisna lista Bruna Poropata osvojila je samo jedno mjesto u Gradskome vijeću;
- Općinski sud u Rovinju, po istom sucu koji je prva dva puta odbacio tužbeni zahtjev, ovaj puta, 8. studenoga 2010. prihvatio je zahtjev Bruna Poropata, te odlučio u njegovu korist;
- Županijski sud, 14. siječnja 2013., odbio je žalbu Grada Rovinja na prvostupanjsku presudu i potvrdio presudu u korist Nezavisne liste Bruna Poropata.

Stoga, do danas, rezultat višegodišnjeg spora između Grada Rovinja i nezavisnog vijećnika Bruna Poropata je presuda Županijskog suda u Puli, kojom se Grad Rovinj obvezuje isplatiti Nezavisnoj listi Bruna Poropata oko 1,8 milijuna kuna, od čega 769.753 na ime glavnice i nešto više od 980 tisuća kuna na ime zateznih kamata.

Po mom osobnom mišljenju zakonitost presude Županijskog suda u Puli je upitna, zbog toga što za nju nema uporišta u zakonu. Za razliku od Bruna Poropata, smatram da presuda nije ni pravična ni pravedna.

Očigledno je da u ovom sudskom sporu dva puta je Općinski sud u Rovinju (u osobi istog suca) odbijao Poropatove zahtjeve, a Županijski sud (u osobi istog suca izvjestitelja) vraćao predmet na suđenje u Rovinju, te da je Općinski sud u Rovinju (u osobi istog suca koji je 2 puta odbio zahtjev) treći puta u potpunosti prihvatio taj isti zahtjev i donio presudu u korist Bruna Poropata, kao nositelja Nezavisne gradske liste. Očigledno je da je Grad Rovinj sudskim presudama kažnjen jer je poštivao i postupio po zakonu.

Među inim, Županijski sud u svojoj presudi tvrdi da, citiramo:

“Iako tada važeći Zakon o političkim strankama doista u svojim odredbama nije izrijekom propisivao obvezu jedinica lokalne samouprave da u svom proračunu osiguraju sredstva za rad nezavisnih lista, već "samo" (izrijekom) da osiguraju sredstva za rad političkih stranaka, to je, po ocjeni ovog suda, ispravan zaključak prvostupanjskog suda da ista obaveza jedinice lokalne samouprave "tereti" i glede financiranja nezavisnih listi, pri tome, dakako, pod istim uvjetima koji su se primjenjivali glede financiranja političkih stranaka, odnosno da ne postoje okolnosti koje bi opravdale obvezu financiranja političkih stranaka, a ne i financiranje nezavisnih listi koje su ispunile te iste uvjete, pa je o tom temeljnom prijeporu prvostupanjski sud ispravno odlučio i za tu svoju odluku dao jasne, logične i uvjerljive razloge”

. Navedenu tvrdnju pobija Ustavni sud Republike Hrvatske (u povodu dva prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom), koji je donio dva rješenja (broj U-I-2057/2003 od 17. rujna 2003. godine i broj U-I-1199/2003 od 1. listopada 2003. godine) u kojima se tvrdi da :

-

“birači koji su prikupljanjem potpisa predložili neovisnu listu, skupljeni su ad hoc s isključivom svrhom predlaganja vlastite kandidacijske liste u izbornom natjecanju, te se toj skupini birača ne priznaje pravna osobnost, već samo zakonski položaj ovlaštenog izbornog subjekta radi

jednokratnog sudjelovanja u izborima”

;

-

“nasuprot skupini birača, političke stranke kao ovlaštene predlagatelji kandidacijskih lista postoje i djeluju neovisno o izbornim postupcima, te su one pravne osobe upisane u registar političkih stranaka pri nadležnom ministarstvu čiji su ciljevi, ustrojavanje i djelovanje, uključujući postupke donošenja odluka, uređeni posebnim zakonom i statutom donesenim na temelju zakona”

;

-

“zbog prethodno navedenih razloga, različita zakonska uređenja položaja i ovlasti političkih stranaka i birača (neovisne liste) u pojedinim pitanjima vezanim uz izbore ili uz mandate izabranih članova predstavničkih tijela ne mogu se ispitivati sa stajališta diskriminacije jednih u odnosu prema drugima, te iz istih se razloga međusobni odnos ta dva različita izborna subjekta ne može svesti ni na pitanje njihove jednakosti (ravnopravnosti), u smislu zahtjeva za propisivanjem istovjetnih pravila za oba subjekta”

.

Među inim, Županijski sud u svojoj presudi tvrdi i da, citiramo:

“okolnost da Gradsko vijeće svojom Odlukom od 6. rujna 2001. nije predvidjelo i financiranje nezavisnih listi ne znači da ta obaveza ne postoji jer ona “izvire” iz Zakona o političkim strankama pa je prvostupanjski sud ispravno utvrdio postojanje te obaveze”

. Navedena tvrdnja govori sama za sebe o stručnosti i dostojanstvenosti sudaca koji su je napisali. Za te suce postoji obaveza poštivanja i postupanja (ne u skladu sa propisanim zakonskim odredbama, već se treba to činiti) u skladu sa onim što “izvire” iz zakona. To pravna praksa još nije zabilježila:

“izvirivanje” iz zakonskih odredaba.

Po mom osobnom mišljenju iz presude Županijskog suda u Puli “izvire” sasvim nešto drugo, što nećemo napisati, jer čitateljima iz teksta “izvire” samo po sebi.

No, ukoliko su presude Općinskog suda u Rovinju i Županijskog suda u Puli pravične i pravedne onda se postavlja niz pitanja:

1. Iako je navedena posljednja izmjena Zakona o političkim strankama stupila na snagu danom objave, odnosno 20.04.2001., nezavisni zastupnici u Hrvatskom saboru nisu ostvarili pravo na financijska sredstva za svoj rad niti u 2001., niti u 2002. i niti u 2003. godini, već tek u 2004. godini i to NE na temelju odredbe važećeg zakona, nego na temelju Odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka u 2004. godini (klasa: 400-06/04-01/01, urbroj: 612/2-04-01), koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora, na sjednici održanoj 24. ožujka 2004. godine, kojom se zakonski ne uređuje pitanje financiranja bilo političkih stranaka bilo nezavisnih zastupnika, već se samo utvrđuje visina novčanog iznosa koji političkim strankama pripada u tekućoj proračunskoj godini u skladu sa člankom 19. stavkom 3. Zakona o političkim strankama. Stoga, postavlja se pitanje: zar Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav nije u obavezi da poštuje zakone? Naime, iako su zakonske odredbe bile vrlo jasne (sredstva se raspoređuju političkim strankama koje imaju najmanje jednog zastupnika i to razmjerno broju njenih zastupnika, te se ista doznaju na središnji račun političke stranke tromjesečno u jednakim iznosima) Odbor je svojom Odlukom financijska sredstva rasporedio i doznačio ne samo političkim strankama nego i nezavisnim zastupnicima, a potonjima je sredstva doznačio na njihovim osobnim/privatnim računima (izravno!), što se nije smjelo desiti jer nije u skladu sa važećim mjerodavnim propisima Republike Hrvatske. Pošto se

postupilo na naveden način, postavlja se pitanje: da li i nezavisni zastupnici (i svi drugi nezavisni vijećnici u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i županijske samouprave) imaju pravo potraživati neisplaćena proračunska sredstva za 2001., 2002. i 2003. godinu? Pošto se ujednačava pravo na financiranje nezavisnih zastupnika u Hrvatskom saboru sa pravom financiranja nezavisnih vijećnika u općinskim/gradskim/županijskim predstavničkim tijelima, ukoliko nezavisni vijećnik u Gradskom vijeću Grada Rovinja ima pravo na financiranje iz gradskog proračuna za godine 2001., 2002., 2003. onda to pravo pripada i nezavisni zastupnicima u Hrvatskom saboru, te i oni onda mogu potraživati njima pripadajuća državna sredstva za to razdoblje. Ukoliko se pravo na financiranje nezavisnih zastupnika/vijećnika želi priznati svima počevši od 2004. godine (kada se to pravo protuzakonito priznalo Odlukom jednog radnog tijela Hrvatskog sabora i to po prvi put nezavisnim zastupnicima) onda potraživanja nezavisnog vijećnika u Gradskom vijeću Grada Rovinja bi trebala biti samo za 2004., 2005. i 2006. godinu, jer nakon stupanja na snagu Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata ("Narodne novine" broj 1. od 02.01.2007.) financijska sredstva su nezavisnom vijećniku doznačena, u skladu sa novim Zakonom.

2. Nije istina da samo Grad Rovinj nije financirao nezavisne vijećnike. Na primjer: Grad Rijeka je u svojoj Odluci o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka zastupljenih u Gradskom vijeću Grada Rijeke za 2005. godinu ("Službene novine – službeno glasilo Primorsko-goranske županije" broj 43. od 24. prosinca 2004. godine) izostavio člana Gradskog vijeća Ivicu Pađena, koji je dostavio obavijest Uredu Grada da je dana 22. studenoga 2004. godine prestao biti članom političke stranke Istarski demokratski forum te da ima status nezavisnog člana Gradskog vijeća; upravo radi toga isti nije uzet u obzir u raspodjeli sredstava za 2005. godinu. Vjerojatno ima još takvih primjera, no nije mi namjera trošiti vrijeme po tom pitanju i tražiti dalje druge primjere.

3. Ukoliko obaveza financiranja nezavisnih zastupnika/vijećnika nije propisana (u gore navedenim jasnim odredbama zakona) ali "izvire" iz istih, onda postavlja se pitanje: zašto je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnio, dana 2. prosinca 2004. godine (urbroj: 612/2-04-01), Prijedlog zakona o dopuni Zakona o političkim strankama s Konačnim prijedlogom zakona Hrvatskom saboru sa zamolbom da se raspravi po hitnom postupku? U Prijedlogu zakona navodi se da: donošenje ovoga Zakona predlaže se po hitnom postupku radi omogućavanja financiranja rada i djelovanja svih zastupnika u Hrvatskom saboru, jer se postavlja pitanje načina financiranja rada zastupnika koji kao nezavisni zastupnici nisu izabrani na listama pojedinih stranaka, te da s obzirom da svim zastupnicima treba osigurati jednake uvjete za rad i djelovanje prijedlogom zakona predlaže se raspodjela sredstava na sve zastupnike, bilo onih izabranih s lista pojedinih stranaka bilo nezavisnih zastupnika, koji nisu izabrani na listama pojedinih stranaka. Prijedlog zakona Odbora nije nikad niti raspravljen, niti donesen u Hrvatskom saboru. Tek je krajem 2006. godine usvojen (napokon) Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata ("Narodne novine" broj 1. od 02.01.2007.), kojim je financiranje političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata prvi puta regulirano kao cjeloviti problem. Sasvim je očigledno da je i sam Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav uvidio zakonsku nemogućnost financiranja nezavisnih zastupnika, te inicirao samu izmjenu zakona u tom pogledu, no u tome nije uspio, već je na politički (ali protuzakonit) način nastavio svojim Odlukama financirati nezavisne zastupnike u razdoblju od 2004. do 2006. godine, valjda siguran da će se prije ili poslije i zakonski regulirati to pitanje.

Na temelju svega gore izrečenog, s formalno-pravnog gledišta osobno smatram da Grad Rovinj nije dužan Nezavisnoj gradskoj listi sa nositeljem Brunom Poropatom, jer zakonska obaveza

financiranja iste propisana je tek krajem 2006. godine i stupila na snagu početkom 2007. godine. A s moralnog gledišta i same logike da svi zastupnici/vijećnici (neovisno da li stranački ili nezavisni) bi trebali i moraju imati osigurane iste uvjete rada i djelovanja, slažem se da bi to tako trebalo i biti, ali to je trebala i morala propisati (što je i učinjeno krajem 2006.) zakonodavna vlast, odnosno Hrvatski sabor, a ne Grad Rovinj.